

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI

KNIEJA

na lata 2010 - 2017

Załącznik do Uchwały Nr 1/2010
Zebrania Wiejskiego Sołectwa Knieja
z dnia 30.06.2010r.

Załącznik do Uchwały Nr XXXVI/262/2010
Rady Gminy Zębówice
z dnia 25 sierpnia 2010 r.

SPIS TREŚCI :

1. Charakterystyka miejscowości w której będzie realizowana operacja :
 - 1.1 Charakterystyka miejscowości
 - 1.2 Rys historyczny. Określenie przestrzennej struktury miejscowości.

2. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości :
 - 2.1 Zasoby przyrodnicze
 - 2.2 Zasoby kulturowe
 - 2.3 Obiekty i tereny
 - 2.4 Infrastruktura społeczna
 - 2.5 Infrastruktura techniczna
 - 2.6 Gospodarka i rolnictwo
 - 2.7 Kapitał społeczny i ludzki

3. Analiza SWOT
 - 3.1 Słabe strony
 - 3.2 Mocne strony
 - 3.3 Szanse
 - 3.4 Zagrożenia
 - 3.5 Planowane kierunki rozwoju

4. Opis zadań w perspektywie 7 lat od dnia przyjęcia dokumentu :
 - 4.1 Wykaz planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną.

5. Opis i charakterystyka obszarów - związanych z kształtowaniem obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców sprzyjających nawiązaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno - przestrzenne.

6. Podsumowanie

1. CHRAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI

1.1. Charakterystyka miejscowości :

Knieja - wieś sołecka Gminy Zębowice, w powiecie Oleskim, położona we wschodniej części województwa opolskiego licząca 21.05.2010 r. - 283 mieszkańców (145 kobiet i 138 mężczyzn). Leży w odległości 4 km na SW od miejscowości gminnej Zębowice. Wcześniejsze nazwy : Kneja. Heidewald.

Wieś charakteryzuje się zabudową rozproszoną, zagrodową oraz jednorodziną.

Miejscowość leży na rozległej polanie otoczonej ze wszystkich stron lasami i jest cichą i spokojną okolicą, bez gór czy morza, ale ciekawą, zdrową z licznymi dowodami bogatej historii. Jest ukryta, ale nie zagubiona, pełna nadziei na rozwój z zachowaniem charakteru miejsca, w którym się dobrze mieszka, pracuje i odpoczywa. Wieś zamieszkiwana jest przez zintegrowane, aktywne i bezpieczne społeczeństwo. Jest to zatem zadbane i gościnna wieś. Zachwyca krajobrazami, może zauroczyć szatą roślinną i zachłysnąć świeżym powietrzem.

Teren wsi jest słabo zróżnicowany, położony na wysokości 200.0 - 240.0 m.n.p.m. Deniwelacja terenu nie przekracza 30.0 metrów.

Powierzchnia miejscowości 2 167,4746 ha. w tym : 1 843,4475 ha lasów.

Przez miejscowość prowadzi droga powiatowa o Nr 17 380 (Olesno-Zębowice- Ozimek). Pozostałe drogi mają znaczenie dróg lokalnych.

Sieć hydrologiczną wsi Knieja stanowi system rowów melioracyjnych oraz małych bezimiennych cieków prowadzących swoje wody do rzeki LIBAWA, należąca do zlewni Małej Panwi, uchodząca do Zbiornika Turawskiego.

Miejscowość jest zwodociągowana. Na terenie Kniei znajduje się obiekt zaopatrujący cały obszar gminy w wodę "Stacja Ujęcia Wody w Kniei".

1.2 Zarys historyczny

Knieja jest małą miejscowością położoną w południowej części powiatu oleskiego. Historia Kniei nie jest dokładnie znana, ale legendy mówią, że dawno temu zbiegli niewolnicy osiedlili się w kniejskich lasach. Powstała wieś miała charakter rolniczy oraz wykorzystywała zasoby leśne. Stanowiła głównie prywatną własność możnowładców.

Na przełomie XVIII i XIX wieku w Kniei prosperowały dwa zakłady pracy. Pierwszym była fabryka papieru na Poliwodzie. Dziś można tam spotkać kilka kawałków cegły. Poliwoda jest położona 6 km za zachód od Kniei (wtedy należała do Kniei). Dziś tę nazwę stosuje się już tylko w mowie potocznej. Drugim zakładem była huta żeliwa, po której dziś nie ma śladu, chociaż najstarsi mieszkańcy pamiętają jeszcze pozostałe budynki należące do huty. Nazwa huta również pojawia się w mowie potocznej. Ludzie mówią, że „jadą na huta”.

Przed II wojną światową Knieja nosiła nazwę Kneja i należała do Herzoga von Ratibor i jego rodziny. Nie mieszkali w Kniei, przyjeżdżali tutaj jedynie na polowania. W tych czasach w Kniei był dworek :Dominal Vorwerk”, którym zarządzali leśnicy. Wszystkie pola wokół należały do dworku, dziś zwanego zamkiem. Niektóre z kobiet

mieszkających w Kniei chodziły do dworku „na służbę”. Przy dworku zajmowano się hodowlą zwierząt, między innymi było tam 25 koni i 132 krowy. Ziemia była płasko ukształtowana i piaszczysta zarówno w lesie jak i na polach uprawnych, a glina znajdowała się dopiero na głębokości 6-12 stóp.

Obróbka ziemi była bardzo prosta. Uprawiane były głównie żyto, ziemniaki, kasza gryczana, rzadziej owies i koniczyna. Uprawa łupiny, która byłaby wtedy bardzo korzystna, nie znalazła jeszcze zastosowania. Ważną rolę pełniły ogrody sady i lasy. Ludzie pracowali i pracują nadal głównie w rolnictwie i lasach. Wyrobione drzewo wędrowało do wiejskiego tartaku lub do papierni (Triest Felix, 1865: 219). W XIX wieku w Kniei znajdował się również młyn wodny, którego właścicielem był Stefan Świerc, kuźnia i tartak wiejski. Wszystkie te zakłady napędzane były za pomocą siły wodnej, którą doprowadzały cztery położone tam rzeki.

W Kniei od dawna prosperowała katolicka szkoła, dziś już niestety nieczynna. W roku 1945 szkoła została spalona przez Rosjan, jednak dzięki zapałowi mieszkańców szybko ją odbudowano. W tym czasie nauczycielem był Pan Wilk. Z powodu coraz mniejszej liczby dzieci w Kniei szkołę zamknięto. Od 1975 roku dzieci chodzą do szkoły do Zębowic.

2. INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCA ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI

2.1 Zasoby przyrodnicze

Cały obszar Gminy Zębowice, a zatem i wieś Knieja wchodzi w skład od 1988 roku do Obszaru Chronionego Krajobrazu Lasów Stobrawsko - Turawskich. Obszary leśne Kniei wchodzi w skład drugiego pod względem wielkości na Opolszczyźnie zwarte kompleksu leśnego Stobrawskiego Parku Krajobrazowego.

W 1997 roku rozporządzeniem Wojewody Opolskiego ustanowiono użytek ekologiczny "Knieja" o pow. 2,59 ha. (rodzaj gruntów - bagno śródleśne).

Na zachód od Kniei rzeka Libawa tworzy kilka naturalnych zakoli (menadrów), w lesie a na południe od miejscowości na wzniesieniu kremowym stoi wysoka wieża do obserwacji przeciwpożarowej lasów, zaś w dawnym wyrobisku żwiru między Biestrzynnikiem a Poliwodą znajduje się łowisko "Aquacultura".

2.2 Zasoby kulturowe

Zadania kulturalne oraz zaspakajanie potrzeb kulturalnych na terenie wsi zapewniają :

Ochotnicza Straż Pożarna oraz DFK - Towarzystwo Społeczno - Kulturalne Niemców na Śląsku Opolskim, które organizują różne imprezy kulturalno - sportowe głównie o randze lokalnej m.in.:

- dożynki parafialne,
- festyny strażackie, wodenie niedźwiedzia, pogrzebanie basa,
- imprezy okolicznościowe : zabawy sylwestrowe, karnawałowe,
- mikołajki dla dzieci,
- Dzień Matki,
- Dzień Kobiet,
- Dzień Dziecka,
- Andrzejkki,

- w sali wiejskiej : tenis stołowy, gry planszowe,

2.3 Obiekty i tereny

Obiekty wpisane do Gminnej ewidencji zabytków :

- kapliczka słupkowa obok niewielki gład narzutowy - lata 30 -te XX wieku,
 - duży dom mieszkalny oraz spichlerz z połowy IX w. prawdopodobnie na miejscu dawnego folwarku przy skrzyżowaniu ul. Ozimskiej i Szkolnej,
 - stara remiza strażacka - 1 ćwierć XX wieku,
 - szkoła - lata 20 - te XX wieku,
- oraz zabytkowe domy mieszkalno- gospodarcze i stodoły z IX i XX wieku.

2.4 Infrastruktura społeczna

Na terenie miejscowości funkcjonuje :

- sala wiejska (częściowo wyremontowana),
- dwie remizy OSP
- boisko sportowe,
- Kościół pw. Piotra i Pawła.
- DFK.

Ze względu na brak na terenie sołectwa placówek oświatowych, młodzież pobiera naukę w szkołach w Kadłubie Wolnym i Zębownicach, Ozimku, Opolu, Oleśnie i Dobrodzieniu. Dogodny dojazd dzieci do szkoły podstawowej i gimnazjum pozwala na podnoszenie przez dzieci i młodzież z Kniei swojej wiedzy. W trudniejszej sytuacji są uczniowie dojeżdżający do szkół ponadgimnazjalnych, ponieważ mają trudności z komunikacją.

2.5 Infrastruktura techniczna

Wieś jest zwodociągowana w 100 %.

Miejscowość nie posiada sieci kanalizacyjnej. Kanalizacja na etapie opracowywania koncepcji. Ze względu na zabudowę rozproszoną konieczność budowania oczyszczalni przydomowych. Obecnie istnieją szczelne zbiorniki przydomowe, które są wywożone przez ZGKiW do oczyszczalni w Antoniewie (gm. Ozimek).

Na terenie gminy prowadzona jest gospodarka odpadami. Na gminne wysypisko śmieci wywożone są odpady niesegregowane. Zorganizowany system gromadzenia, sortowania i wywozu odpadów obejmuje również mieszkańców Kniei. Każde gospodarstwo wyposażone jest w indywidualny pojemnik na odpady oraz do segregacji śmieci, ponadto obok sklepu rozstawiony jest ogólnodostępny kontener na szkło i plastik. Obecnie na terenie wsi nie notuje się występowania dzikich wysypisk śmieci.

Na terenie wsi nie ma rozdzielczej sieci gazowej. Mieszkańcy zaopatrują się w gaz bezprzewodowy.

Położenie wsi z punktu widzenia połączeń lokalnych, regionalnych i międzynarodowych jest korzystne. Droga powiatowa o Nr 17 380 jest w stanie złym. Natomiast drogi gminne są w stanie dobrym. Na terenie miejscowości istnieją 4 obiekty mostowe w stanie technicznym dobrym.

Mieszkańcy wykazują dużą aktywność społeczną w zakresie budowy infrastruktury technicznej. Dużym problemem wsi jest brak odpowiednio przygotowanego i wyposażonego miejsca do spotkań w celu organizowania imprez okolicznościowych, szkoleń i kursów.

2.6 Gospodarka i rolnictwo

Na terenie miejscowości nie działają żadne firmy oraz ze względu na słabe gleby istnieje tylko parę gospodarstw rolnych. Ukierunkowane są głównie na uprawę zbóż oraz hodowlę bydła mlecznego.

Małe zainteresowanie prowadzeniem działalności gospodarczej spowodowane jest brakiem kapitału oraz wielu młodych mieszkańców szuka swego miejsca pracy oraz lepszych zarobków poza granicami kraju.

2.7 Kapitał społeczny i ludzki

- Rada Sołecka
- Ochotnicza Straż Pożarna
- Towarzystwo Społeczno - Kulturalne Niemców na Śląsku Opolskim.

3. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON MIEJSCOWOŚCI W KTÓREJ BĘDZIE REALIZOWANA OPERACJA

Przeprowadzenie tzw. analizy SWOT jest jednym z czynników umożliwiających podjęcie prawidłowej decyzji na podstawie posiadanych informacji. Umożliwia usystematyzowanie danych dotyczących projektu i podpowiada kierunki rozwiązań. Przeprowadzenie jej jest niezbędne do prawidłowej oceny sytuacji.

3.1. Słabe strony- czynniki ograniczające rozwój sołectwa

- brak możliwości zatrudnienia ludzi młodych i wykształconych,
- mało zróżnicowana działalność kulturalna,
- brak rodzinnego kapitału,
- brak małej infrastruktury turystycznej,
- ujemny przyrost naturalny i ujemne saldo migracji = ujemny przyrost rzeczywisty,
- duża liczba osób pracujących poza gminą : emigracja zarobkowa (zagraniczna i krajowa),
- trudne warunki upraw na glebach o niskiej klasie bonitacyjnej,
- brak zaplecza sanitarnego oraz gastronomicznego przy sali OSP i sali spotkań DFK,
- mało różnorodna oferta spędzania wolnego czasu,
- brak dostępu do sieci komórkowej oraz ograniczona możliwość korzystania z internetu

3.2 Mocne strony - atut rozwoju sołectwa

- niska przestępczość,
- wyjątkowe położenie geograficzne - walory przyrodnicze,
- cykliczna organizacja imprez kulturalno - sportowych,
- czyste środowisko naturalne,,
- sołectwo przejawia dużą aktywność na rzecz rozwoju wsi,
- wieś posiada miejsce spotkań dla mieszkańców,
- wolne tereny pod zabudowę,

3.3 Szanse - możliwości rozwoju sołectwa, wynikające z otoczenia

- wyposażenie świetlicy wiejskiej,
- prowadzenie kursów, szkoleń, spotkań,
- promocja miejscowości w rejonie,
- możliwość prowadzenia dodatkowych spotkań, zajęć dla dzieci i młodzieży,
- współpraca z gminą przy realizacji strategii rozwojowej,
- budowa placu zabaw,
- budowa boiska do piłki koszykowej.

3.4 Zagrożenie - czynniki niesprzyjające, wynikające z otoczenia

- niewystarczające fundusze na rozwój infrastruktury technicznej a także na właściwe zagospodarowanie terenów ważnych dla wizerunku miejscowości i funkcjonowania jej społeczności,
- brak stabilności w polityce wspierania rozwoju obszarów wiejskich i gospodarki rolnej,
- rosnące bezrobocie,
- brak środków własnych na współfinansowanie projektów,
- wzrost kosztów utrzymania.

3.5 Planowane kierunki rozwoju

Knieja to sołectwo, w którym mieszkańcy aktywnie uczestniczą w życiu społecznym. Wykorzystują czas na wymianę poglądów i dzielą się zainteresowaniami i zamiłowaniem.

Mając na uwadze mocne i słabe strony oraz wizję rozwoju wsi przyjęto cele strategiczne, które są gwarancją realizacji zadań zmierzających do spełnienia wyznaczonej dla wsi Knieja wizji :

- zagospodarowanie terenu wokół świetlicy, remizy OSP,
- zakup i montaż wyposażenia kuchni świetlicy wiejskiej,
- remont sali - świetlicy,
- poprawa estetyki wsi,
- obiekty integrujące lokalną społeczność - wspólnie spędzany wolny czas,
- poczucie odpowiedzialności mieszkańców za porządek, ład i bezpieczeństwo w swojej wsi,

Dla realizacji naszej wizji konieczne będzie także zaangażowanie i współdziałanie władz samorządowych Gminy Zębowice, zwłaszcza w działaniach wymagających znacznego wkładu finansowego. Knieja dzięki działaniom własnym, wspomaganym przez Gminę oraz fundusze zewnętrzne, może stać się modnym i atrakcyjnym miejscem zamieszkania.

4. Opis zadań w perspektywie 7 lat od dnia przyjęcia dokumentu :

4.1 Wykaz planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną w latach 2010-2017

L.p	Nazwa projektu przedsięwzięcia jakie wykonamy/plan	Cele jakie chcemy osiągnąć, by urzeczywistnić wizje rozwoju naszej wsi/program	Przeznaczenie	Harmonogram realizacji	Kwota końcowa i źródła jej pozyskania (koszty szacunkowe)
1.	Remont lokalu świetlicy wiejskiej we wsi Knieja poprzez przebudowę z rozbudową, części parteru budynku sali wiejskiej.	Podniesienie jakości życia w miejscowości.	- miejsce spotkań lokalnej społeczności, - wyzwolenie lokalnych inicjatyw, - poprawa wizerunku wsi, - podniesienie estetyki miejscowości, - poprawa infrastruktury wsi,	2010	71 000 PLN - 53.250 PLN PROW 2007-2013 - 17 750 PLN wkład własny beneficjenta
2.	Zagospodarowanie terenu wokół świetlicy wiejskiej i remizy OSP.			2010-2015	20 000 PLN - 15 000 PLN PROW 2007-2013 - 5 000 PLN wkład własny beneficjenta
3.	Budowa placu zabaw dla dzieci.	Podniesienie jakości życia w miejscowości.	- wzbogacenie infrastruktury rekreacyjnej - miejsce zabaw i spotkań najmłodszych mieszkańców wsi,	2010-2015	40 000 PLN -30 000 PLN PROW 2007-2013 - 10 000 PLN wkład własny beneficjenta

L.p	Nazwa projektu przedsięwzięcia jakie wykonamy/plan	Cele jakie chcemy osiągnąć, by urzeczywistnić wizję rozwoju naszej wsi/program	Przeznaczenie	Harmonogram realizacji	Kwota końcowa i źródła jej pozyskania (koszty szacunkowe)
4.	Budowa boiska do piłki koszykowej	Podniesienie jakości życia w miejscowości.	- wzbogacenie infrastruktury rekreacyjnej - poprawa infrastruktury wsi, - podniesienie estetyki miejscowości,	2010-2015	50 000 PLN - 37 500 PLN PROW 2007-2013 - 12 500 PLN wkład własny beneficjenta
5.	Budowa drogi Knieja – Paliwoda (Dylaki). - wysypanie kamieniem dł.3,1km	Podniesienie jakości życia w miejscowości.	- poprawa infrastruktury wsi, - podniesienie estetyki miejscowości,	2010-2017	200 tyś PLN
6.	Organizacja imprez o charakterze kulturalnym promujących lokalną tradycję i kulturę.	Kultywowanie i rozwijanie poczucia wspólnoty, integracja społeczności wiejskiej.	- wyzwolenie lokalnych inicjatyw, - podniesienie poziomu integracji mieszkańców,	2010-2017	10 000 PLN środki własne

5. OPIS I CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW - ZWIĄZANYCH Z KSZTAŁTOWANIEM OBSZARÓW O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA ZASPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW SPRZYJAJĄCYCH NAWIĄZANIU KONTAKÓW SPOŁECZNYCH, ZE WZGLĘDU NA ICH POŁOŻENIE ORAZ CECHY FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNE.

Dla mieszkańców Kniei obszarem o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców, sprzyjającym nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno - przestrzenne jest centrum wsi w skład którego wchodzi:

- **Świetlica wiejska** - planowany jest remont lokalu we wsi Knieja poprzez przebudowę z rozbudową, części parteru budynku sali wiejskiej. Świetlica wiejska znajdująca się w centrum wsi Knieja jest jedynym miejscem, które pełni funkcję budynku użyteczności publicznej. Jest to siedziba Ochotniczej Straży Pożarnej, DFK. Miejsce organizacji wszelkich imprez kulturalnych zarówno lokalnych, okolicznościowych jak i reprezentatywnych.
- **Teren wokół świetlicy wiejskiej i remizy OSP** – konieczne jest zagospodarowanie tego terenu, który jest wizytówką wsi. Inwestycja ta wpłynie na podwyższenie atrakcyjności wsi, podniesienie jakości życia oraz bezpieczeństwa mieszkańców.
- **Zagospodarowanie placu rekreacyjnego poprzez budowę boiska do piłki koszykowej oraz budowę placu zabaw dla dzieci.** Miejsce wypoczynku i rekreacji mieszkańców i turystów. Inwestycja ta wpłynie na podwyższenie atrakcyjności wsi oraz podniesienie jakości życia w miejscowości.

6. PODSUMOWANIE

Plan Odnowy Miejscowości jest jednym z najważniejszych elementów odnowy wsi, jej rozwój oraz poprawy warunków pracy i życia mieszkańców. Sporządzenie i uchwalenie takiego dokumentu stanowi niezbędny wizerunek przy aplikowaniu o środki finansowe w ramach "Programu Rozwoju wsi", jak również stanowić będzie wytyczne dla władz Gminy Zębówice przy opracowaniu kierunku rozwoju poszczególnych miejscowości.

Celem działania "Odnowa i rozwój wsi" jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokajanie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich.

Działanie umożliwi rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost ich atrakcyjności.

Realizowanie Planu Odnowy Miejscowości ma także służyć integracji społeczności lokalnej, większemu zaangażowaniu wolnego czasu dzieci i młodzieży oraz rozwojowi organizacji społecznych.